

Kontrollplan 2026–2028

Livsmedelskontroll i Alingsås kommun

Typ av styrdokument: Kontrollplan
Beslutande instans: Bygg- och miljönämnden
Datum för beslut:
Diarienummer:

Gäller för: 2026
Giltighetstid: 2026-2028
Revideras senast: 2026-12-31
Dokumentansvarig: Enhetschef Livs- och hälsa

Innehåll

1.	Sammanfattning	5
2.	Kommunens styrande dokument	6
2.1.	Kommunfullmäktiges mål	6
2.2.	Genomlysning	6
2.3.	Bygg- och miljönämndens politiska inriktning	7
2.4.	Näringslivsarbete	7
3.	Mål för den offentliga kontrollen	8
3.1.	Övergripande mål	8
3.2.	Fokusområden och mål 2026-2029	9
4.	Ansvarsfördelning inom kontrollområdet	12
4.1.	Behörig central myndighet	12
4.2.	Behörig myndighet för kontrollen	12
4.3.	Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna	12
4.4.	Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten	12
5.	Samordning	13
5.1.	Samordning mellan behöriga myndigheter	13
5.2.	Samordning inom behörig myndighet	13
5.3.	Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen	13
6.	Befogenheter och resurser för kontrollen	14
6.1.	Kontrollmyndighetens befogenheter	14
6.2.	Kontrollpersonal och utrustning	14
6.3.	Finansiering av kontrollen	14
6.4.	Kompetenskrav och utbildning	15
7.	Organisation och utförande av kontrollen	15
7.1.	Registrering och godkännande av kontrollobjekt	15
7.2.	Prioriteringar	16
7.3.	Rutiner för utförande av kontroll	24
7.4.	Provtagning och analys	24
7.5.	Rapportering av kontrollresultat	25
7.6.	Öppenhet i kontrollen	25
8.	Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen	26
9.	Uppföljning och utvärdering av kontrollen	27
9.1.	Uppföljning	27
9.2.	Revisioner	27
9.3.	Utvärdering	27
10.	Beredskap	28
11.	Flerårig nationell kontrollplan	28

1. Sammanfattning

Denna kontrollplan beskriver hur den operativa kontrollmyndigheten uppfyller de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven återfinns i EU:s kontrollförordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

Alla myndigheter som utövar livsmedelskontroll är skyldiga att årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Denna plan ska avse minst tre år och redogöra för hur målen i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan beaktas, vilket regleras i 3 e § i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel.

Bygg- och miljönämnden i Alingsås kommun är behörig myndighet för kontroll utifrån livsmedelslagstiftningen och ansvarar för att kontrollen är effektiv, ändamålsenlig och likvärdig för de olika verksamheterna. Livsmedelskontrollens syfte är att säkerställa att konsumenterna får säkra livsmedel, att de inte blir vilseledda, samt att informationen om livsmedel är tillräcklig och enkel att förstå.

Samtliga livsmedelsanläggningar i kommunen kommer att få minst en kontroll under en femårsperiod. Hur ofta kontrollen sker beror på den kontrollfrekvens som Bygg- och miljönämnden har tilldelat respektive anläggning. Under år 2026 planerar livsmedel- och hälsaenheten att genomföra 220 planerade kontroller. Utöver det kommer även uppföljande, ej planerade kontroller samt händelsestyrda kontroller att utföras.

Kontrollerna genomförs vanligen med kontrollmetoderna inspektion och revision, samt i viss utsträckning genom provtagning och analys. Arbetet inom livsmedelskontrollen omfattar i huvudsak att utföra inspektioner, revisioner och provtagning, handlägga ärenden såsom registrering och riskklassning, utreda vid misstanke om matförgiftning, hantera klagomål, granska dricksvattenanalysrapporter, fatta beslut om avgifter och sanktioner, samt årligen rapportera uppgifter till Livsmedelsverket.

Kontrollplanen utgår från den riskklassning som gjorts av livsmedelsanläggningarna samt den kontrollfrekvens de tilldelats. Antalet planerade kontroller kan därmed variera från år till år utan att antalet registrerade anläggningar förändras. Kontrollplanen är utformad så att samtliga relevanta kontrollområden för varje enskild livsmedelsverksamhet kontrolleras under en femårsperiod. I planen framgår bland annat vilka kontrollmetoder som ska användas och vilka kontrollområden som omfattas inom de olika inriktningarna.

Kontrollplanen fungerar tillsammans med enhetens tillsyns- och verksamhetsplan som arbetsfördelning och instruktion till inspektörerna. Kontrollerna genomförs utifrån nämndens riktlinjer, upprättade rutiner och vägledningar från Livsmedelsverket.

För den kommande perioden har en ny målstruktur tagits fram med tre fokusområden inom kontrollen av livsmedelskedjan: riskbaserad och likvärdig kontroll, spårbarhet och beredskap. Livsmedelsverket bedriver arbete kopplat till dessa fokusområden, men få aktiviteter har beslutats fram till år 2026. De planerade aktiviteterna syftar till att bidra till att uppnå de nationella målen.

2. Styrande dokument och inriktningar

Det här avsnittet beskriver styrande dokument som kontrollplanen tar i beaktande såsom kommunfullmäktiges mål och genomlysning och bygg- och miljönämndens politiska inriktning.

2.1. Kommunfullmäktiges mål

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanande framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer att vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd så behöver ett omställningsarbete genomföras.

Alingsås kommuns övergripande mål är att: *Alingsås ska vara Sveriges mest effektiva kommun.*

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar.

2.2. Genomlysning

För att analysera och följa upp hur nämndens verksamhet bidrar till kommunfullmäktiges mål görs årligen en genomlysning. Genomlysning följer upp ett antal nyckeltal och verksamhetsmått, samt preciserar mål och aktiviteter för att effektivisera verksamheten.

För perioden 2025–2026 har bygg- och miljönämnden fattat beslut om följande två nyckeltal och verksamhetsmått som specifikt berör myndighetsutövningen inom kontrollområdet.

- **Tid från att planerad tillsyn utförs tills att rapport skickas ut**

För att ha bra service till de verksamheter som kontrolleras bör det säkerställas att de får återkoppling på inspektionen genom en inspektionsrapport inom rimlig tid. Målet är att 80 % av verksamheterna får sin rapport inom två veckor.

- **NKI (nöjdkundindex)**

Insikt är en servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. Detta nyckeltal följs upp för att säkerställa att en hög kundnöjdhet bibehålls, även om olika effektiviseringsåtgärder införs inom verksamheten. Målet för 2025 är 75 för både företag och för övriga.

Bygg- och miljönämndens möjliga förflyttningar

I genomlysningen finns även en analys av möjliga förflyttningar som bedöms göra störst effekt i nämndens fortsatta utvecklingsarbete. Dessa är:

- **Samordnad planering och tidiga verksamhetsdialoger**

Gemensam riktning mellan kommunens aktörer för effektivare projekt och minskat dubbelarbete.

- **Digitalisering**

Automatisera processer, förbättra informationsdelning och öka tillgängligheten för invånare och företag.

- **Effektiv styrning och prioritering**

Använda resurser smartare och fokusera på det som ger mest värde för kommunen.

- **Kompetensförsörjning**

Säkra rätt kompetenser för att möta framtidens krav i samhällsbyggandet.

- **Utvecklad projektverksamhet**

En tydlig projektmetodik med definierade roller och uppföljning förbättrar kvalitet och kortar ledtider.

2.3. Bygg- och miljönämndens politiska inriktning

Nämnden har tagit fram fyra fokusområden som är särskilt viktiga att inrikta arbetet på för att nå den politiska viljan.

- **En möjliggörande myndighet med fokus på service och företagsklimat**

Nämnden ska arbeta kundorienterat med fokus på service och tillgänglighet. Företagare och medborgare ska mötas av ett lösningsorienterat förhållningssätt med vägledning och snabb återkoppling. Verksamheten ska vara kostnadseffektiv och avgiftssystemet förutsägbart. Målet är att verksamheten upplevs som hjälpsam och professionell samt att kontakten upplevs som enkel och effektiv.

- **Snabb och rättssäker handläggning**

Nämndens handläggningstider ska kortas ytterligare samtidigt som skrivelser ska ha god kvalitet och beslut ska vara rättssäkra. Ett aktivt arbete med långsiktig kompetensförsörjning ger förutsättningar att säkerställa att rätt kompetens finns på plats för att hantera både enklare och mer komplexa ärenden. Att inhämta god kunskap vid förändringar i lagstiftningen är prioriterat.

- **En modern och digital förvaltning**

Nämnden ska fortsätta införa digitala lösningar för att effektivisera handläggningen och förbättra servicen till medborgare och företag. Genom automatisering och integrerade e-tjänster kan ärenden hanteras snabbare samt med högre transparens och tillgänglighet.

- **Hjälpsam och tydlig kommunikation**

För nämnden är en hjälpsam, snabb och tydlig kommunikation en självklarhet. Det ska vara lätt att få information så att både företagare och medborgare kan förstå vad som förväntas av dem och vad de kan förvänta sig av nämnden. Genom att prioritera tidiga verksamhetsdialoger skapas förutsättningar för snabbare beslutsprocesser.

2.4. Näringslivsarbete

Alingsås kommun prioriterar många områden för att förbättra näringslivsklimatet i kommunen. Bland annat innebär det att utbilda och se över hur vi kommunicerar med verksamhetsutövare och medborgare i våra olika skrifter, men också bemötande och dialog.

Bygg- och miljönämnden har den 19 november 2024 § 102, beslutat om en handlingsplan för ett förbättrat företagsklimat. I handlingsplanen finns följande tre insatser som berör kontrollområdet.

- **Dialogmöten**

Insatsen innebär att bjuda in livsmedelsföretagarna till information och dialog om livsmedelskontrollen.

- **Kommunikation**

Insatsen innebär bland annat kompetensutveckling för medarbetarna genom individuell träning för medveten kommunikation i e-post samt gruppträning för medveten kommunikation via texter.

- **Service**

Insatsen innebär att vidareutveckla de checklistor och exempelritningar som är tillgängliga på vår hemsida, att fortsätta erbjuda rådgivning och god tillgänglighet via våra funktionstelefoner, samt en fortsatt utveckling av de digitala tjänster som bygg- och miljöavdelningen erbjuder.

Utökat uppdrag näringslivsarbete

Inför 2026 har näringslivsarbetet fått ett utökat uppdrag och ett nytt arbetssätt har tagits fram. Det innebär ett omtag av kommunens näringslivsgrupper, att det tas fram ett gemensamt årshjul och ett ökat fokus på att genomföra företagsbesök, näringslivspromenader och olika former för möten med näringslivet.

3. Mål för den offentliga kontrollen

3.1. Övergripande mål

De övergripande målen för den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan utgår utifrån syftet med EU:s lagstiftning som finns beskrivet i förordningarna (EG) nr 178/2002, (EU) 2017/625 och (EU) 2016/2031, och har utarbetats av myndigheterna gemensamt och fastställts av generaldirektörerna för Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Målen gäller samtliga myndigheter i livsmedelskedjan.

Målet för den offentliga kontrollen är för att skydda människors och djurs hälsa och växters sundhet och att värna konsumenternas intressen.

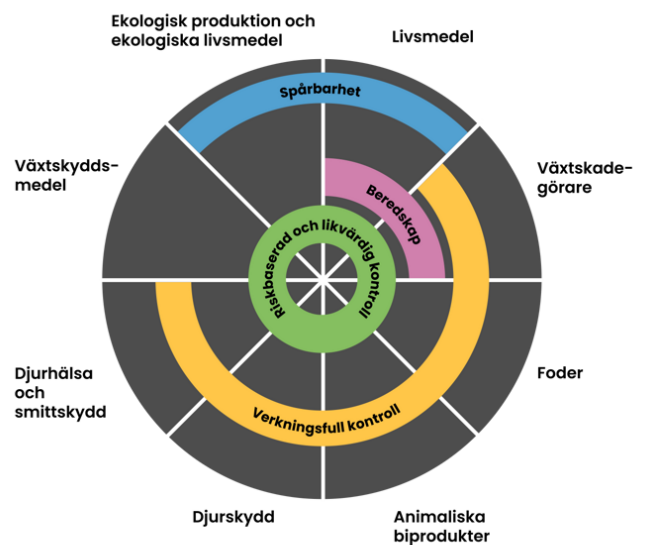
Övergripande mål	Önskad effekt
Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt. Alla livsmedel går att spåra genom hela kedjan från jord till bord.	Ingen blir sjuk eller lurad, konsumenterna har en god grund för val av produkt och har förtroende för myndigheternas verksamhet.
De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.	De livsmedelsproducerande djuren hanteras väl och är friska. De växter som används för livsmedels- och foderproduktion är sunda och fria från växtskadegörare.
Aktörer i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.	Aktörer har tilltro till myndigheternas övervakning, kontroll, rådgivning och andra insatser och upplever dessa meningsfulla. Det ska vara lätt att göra rätt. Detta bidrar till att stärka förtroendet för deras produkter och att konsumenterna får säkra livsmedel och inte blir vilseledda.
De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.	Myndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedels-kedjan, inklusive beredskap, så att den gemensamma effektiviteten ökar. Kontrollverksamheten är regelbunden, riskbaserad, likvärdig och rättssäker samt ger avsedd effekt.

3.2. Fokusområden och mål 2026-2029

Livsmedelsverket har tillsammans med Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket tagit fram en gemensam målstruktur för kontrollen inom livsmedelskedjan och tillsynen enligt miljöbalken. Vart fjärde år kommer prioriteringar tas fram för vilken kontroll som ska genomföras. Under målperioden 2026-2029 kommer fokus för kontrollen vara på följande fyra områden:

- Riskbaserad och likvärdig kontroll
- Verkningsfull kontroll
- Spårbarhet
- Beredskap

Livsmedelskontrollen omfattas under målperioden 2026-2029 av de tre fokusområden som redovisas nedan. Fokusområdet verkningsfull kontroll omfattas inte i livsmedelskontrollen, men däremot vid kontroll av animaliska biprodukter.

Varje fokusområde har framtagna mål och indikatorer. Kontrollmyndigheterna får konkreta aktiviteter som ska utföras för att uppnå målen. För 2026 finns ett fåtal aktiviteter, men aktiviteterna kommer att fyllas på efter hand. Livsmedelsverket kommer med hjälp av indikatorer mäta om målen i landet uppfylls.

3.2.1 Fokusområde Riskbaserad och likvärdig kontroll

Kontrollen prioriteras utifrån var riskerna är som störst. Utöver att kontroll är riskbaserad ska den också vara likvärdig för att främja sund konkurrens mellan företagen och för att undvika onödiga kostnader. Kontrollen ska utföras på samma sätt i hela landet.

Målet är:

1. Livsmedelskontrollen i Sverige blir mer riskbaserad
2. Livsmedelskontrollen i Sverige blir mer likvärdig
3. Avvikelser hanteras mer effektivt och enhetligt

2.2.1.1 Mål 1 Livsmedelskontrollen i Sverige blir mer riskbaserad

För att bidra till att uppfylla det nationella målet behöver de planerade riskbaserade kontrollerna genomföras och högriskverksamheterna prioriteras. Högriskverksamheter definieras som verksamheter med 10 eller fler kontroller per 5 år. Spårbarhet ska kontrolleras på varje anläggning minst en gång under en femårsperiod. Aktiviteten avseende målet ska genomföras.

Aktiviteter

- Kontroll ska utföras i enlighet med verksamheternas fastställda kontrollfrekvens. För att aktiviteten ska anses vara genomförd måste minst 90 % av de fastställda kontrolltillfällena utföras.

Nya aktiviteter kan tillkomma 2027-2029.

2.2.1.2 Mål 2 Livsmedelskontrollen i Sverige blir mer likvärdig

Kontrollmyndigheternas kontrollresultat för rapporteringspunkterna J03 och J08 kommer att jämföras. Livsmedelsverket kommer att analysera hur många kontrollmyndigheter som ligger inom ± 10 procentenheter från medianvärdet. Målet är att andelen ska öka år för år.

Aktiviteter

Det finns ingen aktivitet för 2026, nya aktiviteter kan tillkomma 2027-2029.

2.2.1.3 Mål 3 Avvikelser hanteras mer effektivt och enhetligt

Livsmedelverket kommer att mäta andel avvikelser som åtgärdas inom ett år från att de konstaterats, samt att bedöma hur stor andel av kontrollmyndigheterna som ligger inom ± 10 procentenheter från medianvärdet när man analyserar andelen avvikelser som åtföljs av myndighetsbeslut vid konstaterande. Målet är att minst 75 % av avvikelserna åtgärdas inom ett år, samt att andel kontrollmyndigheter som ligger inom 10 procentenheter ska öka år för år.

Aktiviteter

Det finns ingen aktivitet för 2026, nya aktiviteter kan tillkomma 2027-2029.

3.2.2 Fokusområde Spårbarhet

Livsmedel ska kunna spåras ett steg framåt och ett steg bakåt i alla led i livsmedelskedjan. Spårbarhet är en grundförutsättning för att säkerställa livsmedelssäkerhet, upptäcka livsmedelsfusk och, vid behov, återkalla produkter. Fokus under målperioden är att stärka förmågan att genomföra spårbarhets- och masskontroller, det vill säga kontroller av mängden av en viss vara.

2.2.2.1 Mål 1 Kontroll av spårbarhet utförs mer effektivt och ändamålsenligt som en naturlig del av kontrollen, med fokus på att säkerställa livsmedelssäkerhet och konsumenters intressen

Målet är att minst en person från varje kontrollmyndighet har senast under 2026 gått Livsmedelsverkets digitala utbildning Kontroll av bedrägliga och vilseledande ageranden. Dessutom ska användningen av Livsmedelsverkets digitala vägledningsmaterial kopplat till spårbarhet öka. Användningen av det digitala vägledningsmaterialet kommer att utvärderas genom att sammanställa och analysera besöksstatistik för texter med information om spårbarhet.

Aktiviteter

- Minst två medarbetare genomför e-utbildningen "Kontroll av bedrägliga och vilseledande ageranden" under 2026.

Nya aktiviteter kan tillkomma 2027-2029.

3.2.3 Fokusområde Beredskap

Kontrollen måste fungera även vid allvarliga störningar, kris eller krig. Det är därför nödvändigt att det finns en förmåga att snabbt och effektivt genomföra uppdraget när situationen kräver det.

2.2.3.1 Mål 1 Kontrollmyndigheterna har bättre förmåga att hantera samhällsstörningar, även under kris och krig

Målet är att minst en person från varje kontrollmyndighet har senast under 2026 gått Livsmedelsverkets webinarer eller seminarier om beredskap inom livsmedelskontrollen, samt att minst en person genomför e-utbildningen "Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap" under 2026. Beredskapsplanen för livsmedelskontroll ska ha uppdaterats inom de senaste tre åren.

Aktiviteter

- Samtliga inspektörer som jobbar med livsmedelskontroll deltar i webinarer om beredskap under 2026.
- Minst två medarbetare går e-utbildningen "Livsmedelskontroll vid kris och höjd beredskap" under 2026.
- Uppdatera beredskapsplanen (2026-2029)
- Utföra minst en beredskapsövning per år (2026-2029)

Nya aktiviteter kan tillkomma för 2027-2029

4. Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

4.1. Behörig central myndighet

Livsmedelsverket är den centrala behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige enligt 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverkets uppgift är att leda och samordna landets livsmedelskontroll. Ledningen och samordningen sker på flera olika sätt, bland annat genom att utarbeta vägledningar, ge råd och stöd samt sprida information via webbplatserna Kontrollwiki och Livsteck.net, som är en hemsida för kontrollpersonal.

4.2. Behörig myndighet för kontrollen

I 11 § Livsmedelslagen (2006:804) anges att livsmedelskontrollen i Sverige utförs både av Livsmedelsverket och de lokala kommunala kontrollmyndigheterna. Länsstyrelserna ansvarar för livsmedelskontrollen inom primärproduktionen. Kontroll av ekologiska produkter utförs av privata kontrollorgan samt av den kommunala livsmedelskontrollen när en aktör undantas från att vara ansluten till ett kontrollorgan.

Kommunernas ansvar för livsmedelskontrollen framgår av 23 och 25 §§ i livsmedelsförordningen. Enligt 11 § 2 st. livsmedelslagen ska denna kontroll utföras av den nämnd som fullgör kommunens uppgift inom miljö- och hälsoskyddsområdet. I Alingsås kommun ansvarar bygg- och miljönämnden för livsmedelskontrollen.

4.3. Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna

Ansaret för den offentliga kontrollen av livsmedelsanläggningar i Sverige fördelas enligt 23 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Sveriges organisation av kontrollen och samarbete mellan de olika myndigheterna i livsmedelskedjan beskrivs i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP).

4.4. Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten

Livsmedel- och hälsaenheten ansvarar för att kontrollera alla livsmedelsanläggningar i kommunen där Bygg- och miljönämnden har kontrollansvar. Bygg- och miljönämndens delegationsordning reglerar hur beslut och arbetsuppgifter delegeras inom förvaltningen, vilket säkerställer en effektiv och enhetlig hantering av kontrollen.

5. Samordning

5.1. Samordning mellan behöriga myndigheter

Nämnden ska, genom samverkan med andra myndigheter och organisationer, stärka den egna kontrollverksamheten, livsmedelskontrollen i Sverige som helhet och bidra till att likrikta kontrollen i landet.

Livsmedelsinspektörerna och chef i Alingsås deltar varje år i följande sammanhang:

- Länsmöten
- GR-möte inom livsmedel, dricksvatten och kosttillskott (separata möten)
- Miljösamverkan Västra Götaland (gemensamma projekt)
- Nationella kontrollkonferensen
- SNOL

I de fall där iakttagelser vid utförd kontroll eller inkomna ärenden berör andra myndigheter, såsom Smittskyddsenheten, Livsmedelsverket, Länsstyrelsen eller annan kommuns nämnd, kontaktas aktuell myndighet för samordning.

5.2. Samordning inom behörig myndighet

Samordning inom Bygg- och miljönämnden sker genom:

- Enhetschefen och livsmedelsinspektörerna träffas minst en gång i månaden för samordnings- och samsynsmöte.
- Kontinuerliga avstämningar genomförs mellan enhetschefen och livsmedelsinspektörerna.
- Rutiner tas fram av inspektörer och fastställs av enhetschefen.
- Inspektörerna utför gemensamma kontrollbesök vid flera tillfällen under året för att kalibrera kontrollen, vilket även sker när det finns behov av stöd.
- Kontrollrapporter och beslut granskas av en kollega innan de expedieras.

5.3. Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

Bygg- och miljönämnden i Alingsås kommun delegerar inga uppgifter inom ansvarsområdet livsmedelskontroll till någon annan myndighet.

6. Befogenheter och resurser för kontrollen

6.1. Kontrollmyndighetens befogenheter

Bygg- och miljönämndens befogenheter inom livsmedelsområdet regleras huvudsakligen i Livsmedelslagen (2006:804) och Livsmedelsförordningen (2006:813). Enligt 20 § i Livsmedelslagen har kontrollmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen. För information om åtgärder vid bristande efterlevnad och sanktioner, se avsnitt 7.

6.2. Kontrollpersonal och utrustning

Resurser för att genomföra kontrollen

Antalet tjänster baseras på de kontrolltimmar som ska utföras varje år, vilket för år 2026 beräknas till 2,8 heltidstjänster. Arbetsuppgifterna fördelas mellan fyra inspektörer. Utöver inspektörerna finns administrativt stöd och en enhetschef.

Undvikande av intressekonflikter, jäv

För att säkerställa att intressekonflikter i livsmedelskontrollen undviks, tillfrågas sökande till tjänster och vikariat om bisysslor som kan medföra intressekonflikter under anställningsintervjun. Dessa uppgifter uppdateras vid medarbetarsamtalen. Bygg- och miljönämndens opartiskhet säkerställs genom kommunallagen och den utbildning som nytillträdna politiker får i jävsfrågor.

Utrustning för att genomföra kontrollen

Livsmedel- och hälsaenheten har tillgång till förvaringsutrymme för kläder, utrustning samt kyl- och frysförvaring. För att utföra kontroller finns följande utrustning tillgänglig: skrivplattor, skyddskläder, termometrar, ATP-mätare för rengöringskontroll, frityroljemätare, lupp, smartphones och provtagningsmaterial. Det finns tyvärr inget utrymme för förvaring av större mängder omhändertagna livsmedel som kräver kyl- eller frysförvaring.

6.3. Finansiering av kontrollen

Bygg- och miljönämndens offentliga kontroll av livsmedelsanläggningar finansieras genom avgifter enligt förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Verksamheterna debiteras för den tid som lagts ner i ärendet efter utförd kontroll.

En avgift för händelsestyrd och uppföljande kontroll tas ut för att finansiera kontrollen enligt artikel 79.2 c i kontrollförordningen (EU) 2017/625.

Avgifter för livsmedelskontrollen regleras av Taxa för livsmedel, foder och animaliska biprodukter som fastställts av kommunfullmäktige. Beräkning av timavgifterna följer den mall som Sveriges kommuner och landsting rekommenderar. Den nuvarande taxan för handläggning och kontroll inom livsmedelsområdet trädde i kraft den 1 januari 2024 och indexuppdateras årligen.

6.4. Kompetenskrav och utbildning

Kravet på personalens kompetens regleras i kontrollförordning (EU) 2017/625 och Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel, där § 3 g anger att en kompetensförsörjningsplan ska upprättas för att säkerställa att nödvändig kompetens finns hos kontrollpersonalen.

Kompetensutveckling för personal på livsmedel- och hälsaenheten sker löpande genom deltagande i kurser anordnade av Livsmedelsverket och andra aktörer. Det ökade utbudet av utbildning via webben underlättar kompetensutvecklingen. En stor del av kompetensförsörjningen sker genom att följa och inhämta ändringar och nyheter i livsmedelslagstiftningen via webbplatsen Livstecknet. För att upprätthålla en hög kompetens inom gruppens ansvarsområden och kunna ge service av god kvalitet är livsmedelskontrollens olika ansvarsområden delvis fördelade mellan livsmedelsinspektörerna, med målet att det alltid ska finnas två inspektörer med specialistkunskap inom samma område eller bransch.

7. Organisation och utförande av kontrollen

7.1. Registrering och godkännande av kontrollobjekt

Bygg- och miljönämnden registrerar alla livsmedelsföretagare som bedriver verksamhet i Alingsås kommun. Anläggningarna listas i livsmedel- och hälsaenhetens ärendehanteringssystem, Ecos2. Vid bedömningen av om ett företag klassificeras som ett livsmedelsföretag används lagstiftningens definitioner samt Livsmedelsverkets vägledning om godkännande och registrering.

I förordning (EU) 2017/625 ställs krav på att kontrollmyndigheten ska upprätthålla aktuella register över de anläggningar som är föremål för kontroll. Livsmedel- och hälsaenheten uppdaterar kontinuerligt sitt register efter utförd kontroll, efter att ha mottagit anmälningar för registrering och/eller ändring av verksamhet, eller erhållit information från företagare på annat sätt.

Bygg- och miljönämnden i Alingsås kommun ansvarar för den operativa livsmedelskontrollen av bland annat tillagnings- och mottagningskök, restauranger, caféer, butiker,

ölbryggeri, konfektyr- och glasstillverkare, bagerier, snusfabriker, lager, grossister, importörer, småskaliga tillverkare och dricksvattenanläggningar. Enligt riskklassningssystemet delas livsmedelsanläggningarna in i fem huvudsakliga kategorier: sista led, tidigare led, huvudkontor, dricksvattenanläggningar och kontaktmaterialverksamheter.

7.2. Prioriteringar

Nämnden fastställer följande vägledande prioriteringar för när olika insatser måste vägas mot varandra:

1. Handläggning av ärenden

- a. Ärenden med konstaterad risk för livsmedels eller risk för olägenhet/skada för människors hälsa
- b. Handläggning av livsmedelslarm RASFF

2. Tillsyn och kontroll

- a. Planerad kontroll
- b. Uppföljande kontroll

3. Händelsestyrd kontroll (gul tid i BU)

- a. Annat händelsestyrt som inte ryms i 1a ovan

4. Behovsprioriterad tid (blå tid i BU)

5. Administrativa insatser

6. Övrigt utvecklingsarbete (grå tid i BU)

7.2.1 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Anläggningarna riskklassas enligt en riskklassningsmodell som har tagits fram av Livsmedelsverket. Verksamheterna tilldelas en kontrollfrekvens per fem år baserat på verksamhetens inriktning, aktiviteter, produktgrupper och omfattning.

Riskklassningsmodellen genererar en kontrollfrekvens för varje anläggning. I Alingsås varierar kontrollfrekvensen från en kontroll vart femte år för de allra minsta verksamheterna till tre kontroller årligen för de största. Särskilda justeringar kan göras för anläggningar där modellen inte ger en rättvisande bild av behovet av kontroll, vilket innebär att verksamheter med god efterlevnad kan få en minskad kontrollfrekvens.

Översyn av verksamheternas riskklassning görs i samband med kontroll av anläggningen. Vid behov beslutas det om ny kontrollfrekvens.

Livsmedelsanläggningarna i Alingsås är fördelade enligt följande huvudinriktningar:

Huvudsaklig inriktning	Antal anläggningar*
Sista led	339
Tidigare led	12
Huvudkontor	1
Dricksvattenanläggningar	15
Kontaktmaterialverksamheter	1
Totalt antal anläggningar	368

*Baserat på uppgifter 2025-10-29

Anläggningarna har tilldelats följande kontrollfrekvens:

Kontrollfrekvens	Antal anläggningar *
3 kontroller per år	2
2 kontroller per år	17
1 kontroll per år	81
0,8 kontroller per år (4 st under 5 år)	75
0,6 kontroller per år (3 st under 5 år)	6
0,4 kontroller per år (2 st under 5 år)	124
0,2 kontroller per år (1 st under 5 år)	63

*Baserat på uppgifter 2025-10-29

Av kontrollförfordningen framgår att offentlig kontroll ska genomföras regelbundet och så ofta som är lämpligt för att uppnå målen i denna förordning, med hänsyn till risker, tidigare resultat, system för egenkontroll och information som kan tyda på bristande efterlevnad.

Olika anläggningar kan behöva hanteras på olika sätt för att uppnå en effektiv, ändamålsenlig och riskbaserad kontroll. Det medför att kontrollmetoden anpassas för varje anläggning beroende på vilka kontrollområden som ska kontrolleras. Kontrollmetoder som används är inspektion, revision, samt provtagning och analys (var för sig eller i kombination).

En viktig uppgift i planeringen av den operativa kontrollen är att avgöra vilka relevanta kontrollområden som ska fokuseras på under året och vilka kontrollmetoder som ska användas. Kontrollen ska vara effektiv, ändamålsenlig och riskbaserad.

Nedan presenteras de kontrollmetoder som ska användas samt frekvensen för kontroll under 2026, baserat på verksamheternas kontrollfrekvens:

Kontrollfrekvens	Ant anl.	Revision	Inspektion	Provtagn.
3 per år	2	1 gång	2 gånger	*
2 per år	17	0-1 gång	1-2 gånger	*
1 per år	81	vid behov	1	*
0,8 per år	49	vid behov	1	*
0,6 per år	6	vid behov	1	*
0,4 per år	44	vid behov	1	*
0,2 per år	0	vid behov	1	*
Antal anläggningar som ska ha kontroll under 2026	199			
Totalt antal planerade kontroller 2026	220			

*Provtagning med ATP-mätare utförs projektvis som en del av ordinarie kontrollen.

Beräknat enligt riskklassningen kommer 220 planerade kontroller att utföras under 2026. Kontroll kommer främst att ske genom inspektioner som, i den mån det är möjligt, utförs oanmält. Revisioner av de största verksamheterna ska föränmälas.

Anläggningarna besöks årligen eller mer sällan beroende på kontrollfrekvens. Kontroll av de anläggningar som ska ha en mer sällan planerad kontroll fördelas över en femårsperiod.

Utöver den ordinarie planerade kontrollen uppskattas det att cirka 200 timmar kommer att gå åt för uppföljande kontroller vid konstaterade avvikelser.

En sammanställning av livsmedelsanläggningar som ska ha planerad kontroll under 2026 finns i en anläggningslista. Denna lista ger en tydlig överblick över hur den offentliga kontrollen löper under året och uppdateras kontinuerligt i takt med att kontroller utförs, verksamheter tillkommer eller upphör. Inspektörer och enhetschef går igenom anläggningslistan tillsammans vid varje månadsmöte för att följa upp hur den offentliga kontrollen fortgår.

7.2.2 Planering indelad i anläggningstyp

Enligt Livsmedelsverkets vägledning för offentlig kontroll av livsmedelsanläggningar ska alla relevanta krav kontrolleras inom en femårsperiod.

Flera kontrollområdena ingår i den så kallade baskontrollen, som kontrolleras årligen och/eller vid varje besök. Övriga kontrollområden fördelas över en femårsperiod, baserat på verksamhetens huvudsakliga inriktning. Inspektörerna gör alltid en individuell bedömning av verksamhetens kontrollbehov och säkerställer att samtliga relevanta kontrollområden kontrolleras under femårsperioden.

Kontrollområden med avvikelser vid tidigare kontroller följs alltid upp.

Nedan redovisas en femårig översiktlig planering, indelad efter huvudsaklig inriktning och kontrollfrekvens. Planeringen säkerställer att relevanta krav, i enlighet med den nationella kontrollplanen och lagstiftning, kontrolleras inom femårsperioden.

SISTA LED	Butiker med 3 kontroller per år															Butiker med 2 kontroller per år										Restauranger med 2 kontroller per år									
Kontrollområden	26A	26B	26C	27A	27B	27C	28A	28B	28C	29A	29B	29C	30A	30B	30C	26A	26B	27A	27B	28A	28B	29A	29B	30A	30B	26A	26B	27A	27B	28A	28B	29A	29B	30A	30B
A1 Kontroll av registrerade uppgifter	x			x			x			x			x			x		x		x		x		x		x		x		x		x		x	
B1 Livsmedelsinformation		x			x			x			x			x		x		x		x		x		x		x		x		x		x		x	
B2 Obligatorisk information		x			x			x			x			x		x		x		x		x		x											
B99 Allergiskylt		x			x			x			x			x		x		x		x		x		x		x		x		x		x		x	
C11 Skyltar i fiskdisk			x						x								x				x														
D Skyddade beteckningar					x														x																
H1 Spårbarhet	x				x			x			x			x		x		x		x		x		x					x			x		x	
J1 Allmänna krav (rutiner)	x				x			x			x			x		x		x		x		x		x				x			x		x		x
J2 Lokal				x			x			x			x				x		x		x		x		x			x			x				
J3 Hygien: rengöring, förvaring, avfall			x		x		x		x		x			x		x		x		x		x		x		x		x		x		x		x	
J4 Personlig hygien				x			x			x			x			x		x		x		x		x				x			x		x		x
J5 Utbildning/ kunskap	x							x								x					x											x			
J6 Skadedjur				x			x			x			x			x		x		x		x		x		x				x			x		x
J7 Vatten									x						x										x						x				
J8 Temperatur	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J9 FCM	x							x								x					x							x					x		
K1 Tillagning/nedkylning	x				x			x			x			x		x		x		x		x		x			x		x		x		x		x
K2 Mikrobiologisk provtagning									x												x														
K5 Främmande ämnen																																			

Kontrollområdena mikrobiologisk provtagning och främmande ämnen utförs vid behov.

SISTA LED	Butik med 0,8-1 kontroll per år					Restaurang med 0,8-1 kontroll per år					Butik med 0,4 kontroller per år					Restaurang med 0,4 kontroller per år					Transportör/ grossist med 0,2- 0,4 kontroller per år					Butik med 0,2 kontroller per år					Restaurang med 0,2 kontroller per år					
Kontrollområden	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	
A1 Kontroll av registrerade uppgifter	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
B1 Livsmedelsinformation	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x	x				x	x						x	x	x	x	x	x	x	x	x	
B2 Obligatorisk information	x		x											x	x	x											x	x	x	x	x					
B99 Allergiskylt	x		x			x	x	x	x	x										x	x										x	x	x	x	x	
C11 Skyltar i fiskdisk		x		x	x																															
D Skyddade beteckningar					x																															
H1 Spårbarhet		x		x	x		x		x	x	x	x	x			x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J1 Allmänna krav (rutiner)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J2 Lokal	x		x			x		x			x	x	x			x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J3 Hygien: rengöring, förvaring, avfall	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J4 Personlig hygien	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J5 Utbildning/ kunskap	x		x						x		x	x	x						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J6 Skadedjur		x			x		x		x	x	x	x	x			x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J7 Vatten			x		x			x		x				x	x	x	x	x								x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J8 Temperatur	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
J9 FCM	x		x			x			x		x	x	x			x	x	x								x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
K1 Tillagning/nedkylning	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x				x	x						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
K2 Mikrobiologisk provtagning			x																																	
K5 Främmande ämnen																																				

Kontrollområdena mikrobiologisk provtagning och främmande ämnen utförs vid behov.

TIDIGARE LED	Verksamheter med 2 kontroller per år										Verksamheter med 1 kontroll per år					Verksamheter med 0,4 kontroller per år				
Kontrollområden	26A	26B	27A	27B	28A	28B	29A	29B	30A	30B	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
A1 Kontroll av registrerade uppgifter	x		x		x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
B1 Livmedelsinformation				x				x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
B2 Obligatorisk information				x				x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
C Särskild märkning och info	x						x				x						x	x	x	
F1 EU varustandarder	x						x				x						x	x	x	
F3 Nationella varustandarder	x						x				x						x	x	x	
I1 Tillsatser			x										x			x				x
I2 Arom			x										x			x				x
H1 Spårbarhet		x		x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J1 Allmänna krav (rutiner)	x		x		x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J2 Lokal			x				x		x				x		x	x	x	x	x	x
J3 Hygien: rengöring, förvaring, avfall	x		x		x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J4 Personlig hygien	x		x		x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J5 Utbildning		x												x			x	x	x	
J6 Skadedjur		x		x		x		x		x					x	x				x
J7 Vatten							x							x			x	x	x	
J8 Temperatur	x		x		x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
J9 FCM		x				x							x				x	x	x	
K1 HACCP		x		x		x		x		x					x	x				x
K2 Mikrobiologisk provtagning																				
K5 Främmande ämnen																				

Kontrollområdena mikrobiologisk provtagning och främmande ämnen utförs vid behov.

Livsmedelsanläggningar med inriktningen huvudkontor följer samma tabell som tidigare led.

DRICKSVATTENANLÄGGNINGAR	3 kontroller per år												1 kontroll per år					0,6 kontroller per år					0,4 kontroller per år							
Kontrollområden	26A	26B	26C	27A	27B	27C	28A	28B	28C	29A	29B	29C	30A	30B	30C	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
N01 Anmälan om betydande ändringar	x			x			x			x			x			x	x	x	x	x	x					x				x
N14 Åtgärder mot sabotage & annan skadegörelse		x			x			x			x			x		x			x							x				x
N16 Kvalitetskrav	x		x	x		x	x		x	x		x	x		x	x	x	x	x	x	x					x				x
N17 Allmänna hygienregler		x			x			x			x			x		x			x		x					x				x
N18 Larm	x			x			x			x			x				x			x	x					x				x
N19 Faroanalys och kritiska styrpunkter	x			x			x			x			x			x										x				x
N20 Beredningskemikalier och filtermaterial					x						x						x									x				x
N21 Undersökningsprogram	x			x			x			x			x			x	x	x	x	x	x					x				x
N22 Undersökningar	x			x			x			x			x			x	x	x	x	x	x					x				x
N23 Utredning vid avvikelser			x			x			x			x			x	x	x	x	x	x	x					x				x
N24 Åtgärder vid avvikelser	x			x			x			x			x			x	x	x	x	x	x					x				x
N25 Information		x			x			x			x			x		x			x							x				x
N99 Övrigt																x	x	x	x	x	x					x				x

KONTAKTMATERIALVERKSAMHETER	0,4 kontroller per år				
Kontrollområden	2026	2027	2028	2029	2030
A1 Kontroll av registrerade uppgifter					x
H1 Spårbarhet					x
J1 Almäna krav på livsmedelssäkerhet (rutiner)					x
J2 Lokal		x	x		
J3 Hygien rengöring, förvaring, avfall		x	x		
J5 utbildning					x
J6 Skadedjur		x	x		
J9 FCM		x	x		x

Projekt – Under 2026 kommer följande projekt att genomföras:

- Spårbarhet - jämföra mängd inköpt produkt med mängd i lager
- Hantering – till exempel förvaring av såser i rumstemperatur, upptining av kebab (pizzerior, asiatiska, gatukök)

Provtagning – Provtagning kan komma att ske av färdig mat, samt vid utredning av misstänkta matförgiftningar och listeriautbrott. Provtagning av listeria på inredning och utrustning i lokal (svabbprover) kan också bli aktuellt.

Rengöringsprov på ytor som kommer i kontakt med livsmedel kommer att utföras med ATP-mätare för att kontrollera rutin för rengöring.

7.3. Rutiner för utförande av kontroll

Enligt artikel 12.1 i kontrollförordningen (EU) 2017/625 ska det finnas dokumenterade förfaranden med information och instruktioner till den personal som genomför offentliga kontroller.

Livsmedel- och hälsaenheten har fastställda rutiner för kontrollmetoder, inklusive inspektion, uppföljande kontroll som inte var planerad, beslut om föreläggande, sanktionsbeslut, hantering av klagomål/matförgiftning, provtagning i offentlig kontroll, användning av utrustning, kalibrering av termometrar, RASFF och bevakning av Livstecknet. Rutinerna baseras på Livsmedelsverkets vägledningar, kontrollhandböcker och kontrollwiki. Dessa uppdateras årligen, samt vid införande av ny lagstiftning eller nya arbetssätt.

För den planerade kontrollen tar inspektörerna fram checklistor innehållande de kontrollområden som ska beaktas. Checklistorna anpassas efter verksamhetstyp och utgår från valda kontrollområden för den huvudsakliga inriktningen (se avsnitt 6.2.1). Checklistor används vid utförande av kontroll (revision och inspektion) för att säkerställa att kontrollen blir effektiv och ändamålsenlig. Vid förberedelser inför kontroll kompletteras checklisten med kontrollområden specifika för den verksamhet som ska kontrolleras, baserat på tidigare erfarenheter.

7.4. Provtagning och analys

Bygg- och miljönämnden anlitar för närvarande Eurofins för analys av livsmedels- och dricksvattenprover som tas vid den offentliga kontrollen.

Kontrollmetoden provtagning används främst i tre syften:

- Utredning av matförgiftningar
- Riktad kontroll
- Verifiering av företagets rutiner i egenkontrollen och företagets egen provtagning.

7.5. Rapportering av kontrollresultat

Resultatet av kontroll dokumenteras i form av en rapport och/eller beslut, och livsmedelsföretagaren ges möjlighet att ta del av kontrollresultatet genom kontrollrapporten. I möjligaste mån sammanfattas kontrollen muntligt vid kontrollbesöket, och eventuella avvikelser diskuteras med verksamheten.

Alla kontrollresultat dokumenteras och bevaras i Bygg- och miljönämndens ärendehanteringssystem, Ecos2. En sammanställning av resultaten kan skapas genom rapportfunktionen i systemet.

En gång om året rapporteras kontrollresultaten in till Livsmedelsverket genom myndighetsrapportering. Anvisning om vilka uppgifter och hur de ska rapporteras in finns på Kontrollwiki.

Rapportering sker även till nämnden, se avsnitt 6.6 nedan.

7.6. Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Detta innebär kortfattat att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Diariet registrerar uppgifter om de handlingar som kommer in till myndigheten (t.ex. brev och ansökningar) samt de handlingar som upprättas vid myndigheten (t.ex. kontrollrapporter och beslut). Både offentliga och sekretessbelagda handlingar registreras i diariet.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, vilket innebär att vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla sekretessbelagda uppgifter, vilket prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när en begäran om att få ut en handling görs.

Bygg- och miljönämnden upprättar efter varje kontrolltillfälle en kontrollrapport och, vid behov, ett beslut i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) 2017/625. Kontrollrapporten/beslutet är i de allra flesta fall en allmän och offentlig handling.

Till varje nämndsammanträde upprättas en lista över de delegationsbeslut som enheten fattat. Listan skickas till politikerna innan sammanträdet.

Ett register över kontrollobjekten finns i ärendehanteringssystemet Ecos2.

8. Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen

Bygg- och miljönämndens juridiska befogenheter att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad framgår bland annat av artikel 138 i förordning (EU) 2017/625. Denna artikel anger att om den behöriga myndigheten konstaterar bristande efterlevnad, ska myndigheten vidta åtgärder för att säkerställa att företagaren avhjälp situationen. När den behöriga myndigheten beslutar om vilka åtgärder som ska vidtas, ska den ta hänsyn till den bristande efterlevnadens art samt företagets tidigare uppvisande av bristande efterlevnad.

Ytterligare åtgärder som nämnden kan vidta anges i 22 - 24 §§ i livsmedelslagen (2006:804). Exempel på åtgärder som nämnden har möjlighet att vidta inkluderar föreläggande, förbud, begränsning eller förbud mot utsläppande av livsmedel på marknaden, samt att beordra återkallelse, tillbakadragande från marknaden och/ eller destruktion av livsmedel. Det finns också möjlighet att kombinera beslut med vite.

Bygg- och miljönämnden ska också pröva frågor om sanktionsavgifter, bland annat i samband med bristande registrering av livsmedelsanläggningar. Inom myndigheten regleras juridiska befogenheter med delegationsordning. För att kontroll ska kunna utföras effektivt har Bygg- och miljönämnden långtgående delegation, vilket är tjänsteanknutet.

Livsmedel- och hälsaenheten följer Livsmedelsverkets vägledning om åtgärder vid bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen när avvikelser konstateras. Enheten arbetar i första hand långsiktigt tillsammans med aktörerna för att öka kunskapen samt löpande förbättra processer och tillvägagångssätt i verksamheten.

Avvikelser som konstateras vid planerad kontrollen ska alltid följas upp. För uppföljande kontroll tas avgift ut med stöd av artikel 79.2 c i kontrollförordningen (EU) 2017/625.

Beslut om föreläggande eller förbud fattas vid allvarigare avvikelser eller upprepade brister. I Bygg- och miljönämndens ärendehanteringssystem finns mallar för beslut. Befogenheten att omhänderta eller destruera livsmedel används mycket sällan.

Kontrollpersonalen har genomgått kortare utbildning i kommunallagen och förvaltningsrätt för att kunna fatta rättssäkra beslut. Personalen har tillgång till rättsdatabasen JP Infonet.

Alingsås kommun har en kommunjurist som kan rådfrågas i frågor rörande förvaltningslagen, kommunallagen, sekretesslagen och liknande. Vid behov av en jurist med specialkunskap inom livsmedelsområdet köps tjänsten in per timme.

9. Uppföljning och utvärdering av kontrollen

9.1. Uppföljning

Enhetschefen och livsmedelsinspektörerna gör en avstämning mot kontrollplanen månadsvis. Uppföljningen och de åtgärder som vidtas syftar till att säkerställa att kontrollerna har effekt. Vid behov görs prioriteringar och omfördelningar. Aktuella händelser i omvärlden kan medföra förändringar i kontrollplanen.

Bygg- och miljönämnden informeras om resultatet. De specifika mål som satts upp till 31 december 2026 kommer att följas upp och redovisas Bygg- och miljönämnden efter årsskiftet 2026.

9.2. Revisioner

Extern revision av livsmedelskontrollen har tidigare utförts av länsstyrelsen och Livsmedelsverket. Hur framtida revisioner ska ske är under utredning och ännu inte fastställt. Den senaste revisionen genomfördes av länsstyrelsen i mars 2021, och innan dess av Livsmedelsverket i maj 2016.

Interna revisioner av Bygg- och miljönämnden utförs av kommunens revisorer cirka 1 gång per år i enlighet med artikel 6 i kontrollförordningen (EU) 2017/625.

9.3. Utvärdering

Enligt artikel 12.2 i kontrollförordningen (EU) 2017/625 ska en kontrollmyndighet som utför livsmedelskontroll kunna verifiera att den offentliga kontrollen är effektiv. Den effekt som livsmedelskontrollen ska sträva efter inkluderar bland annat att upptäcka förekommande avvikelser som kan orsaka hälsofara eller bristande redlighet, samt att förmå företagarna att åtgärda sina brister inom rimlig tid.

Alingsås kommun deltar i Insikt (näringslivets servicemätningar om kommunens företagskontakter) som genomförs löpande under året. Företag som haft kontakt med kommunen får möjlighet att svara på frågor om bemötande, effektivitet, kompetens, information, tillgänglighet och rättssäkerhet gällande kommunens myndighetsutövning mot företag.

10. Beredskap

Myndigheten har möjlighet att skicka livsmedels- och vattenprover till laboratorium för mottagning alla dagar på året. Alingsås kommun har en jourverksamhet (tjänsteman i beredskap) som kan nås dygnet runt. Detta fungerar som en kontaktpunkt även för Bygg- och miljönämndens ansvarsområde vid behov.

Bygg- och miljönämnden har en beredskapsplan för kriser som rör livsmedel och dricksvatten.

11. Flerårig nationell kontrollplan

I Sveriges nationella plan för kontrollen i livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen av livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd är organiserad, genomförs och utvecklas. Kontrollplanen finns bland annat på Livsmedelsverkets webbplats www.livsmedelsverket.se.